

Ochrana veřejného zdraví před hlukem a jinými negativními vlivy prostředí

Řešení střetů v území

JUDr. Jiří Vodička, Ph.D.

MP904Zk, 8. 11. 2023

Osnova

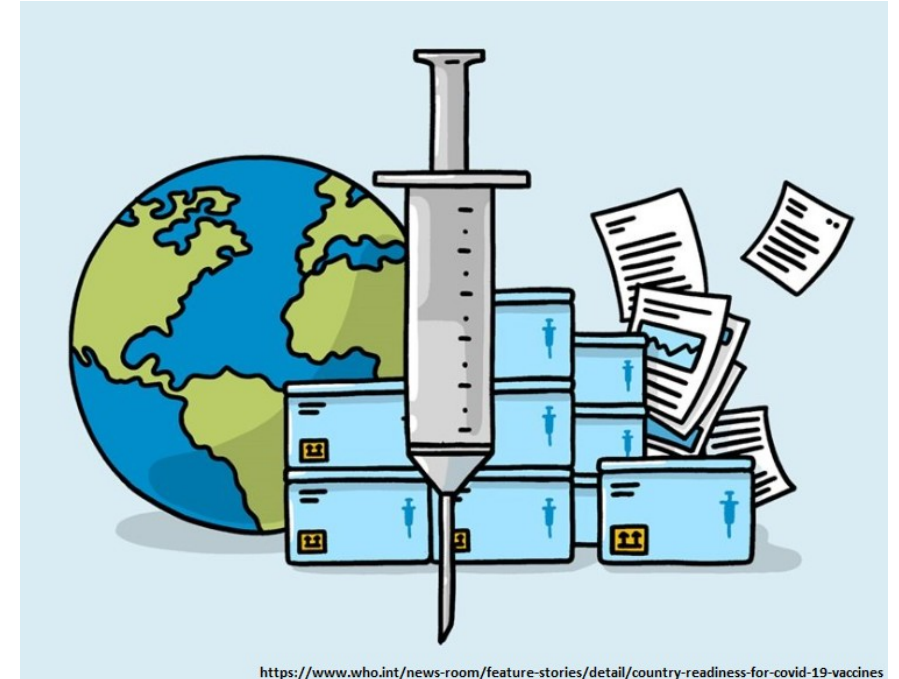
Veřejné zdraví

- Oč jde?
- Problémy
- Principy
- Mezinárodní rovina
- Unijní rovina
- ČR

Organizační zabezpečení
Oblasti zaměření

Hluk

Jiné negativní vlivy

Oč jde?

- Schopnost vést sociálně a ekonomicky produktivní život
 - Zdraví je prostředkem k realizaci harmonického vývoje člověka
- Kvalita života, životní podmínky (socio-kulturně-ekonomické)
- Přímá souvislost se životním prostředím
- Prevence & následky
- Mezioborový přístup (i v rámci práva) – viz PŽP

Covid

Civilizační
choroby

Kooperace

Problémy

Institucionální
zabezpečení

Očkování

Hluk

ŽP

Principy x zásady

- Prevence
- Mezioborové součinnosti a spolupráce
- Integrace
- Zachování a zlepšování životních podmínek
- Rovnost a ochrana znevýhodněných skupin obyvatelstva
- Účast veřejnosti na ochraně životních podmínek

Mezinárodní rovina

OSN

- Stockholm 1972

- Rio de Janeiro 1992

- Johannesburg 2002

- Valné shromáždění OSN 1977 „Zdraví pro všechny do roku 2000“

- Káhira 1994

**United
Nations**

Peace, dignity and equality
on a healthy planet

WHO (Světová zdravotnická organizace)

- 7. 4. 1948 účinnost Ústavy (Světový den zdraví)
- Ženeva
- World Health Declaration (1998)
 - Koncepce ochrany zdraví
- Cíl: Co nejlepší zdraví pro všechny
- Jak toho dosáhnout: podpora mezinárodní spolupráce, zdravotní politiky, konzultační činnosti, monitorování, technické normy, věda & výzkum...

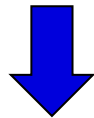
WHO Europe

Kodaň

Evropská charta životního prostředí a zdraví, Frankfurt n. Mohanem 1989

Helsinská deklarace 1994 Národní akční plány zdraví a životního prostředí

Helsinky 2005 Psychické zdraví v Evropě

Zdravý životní styl, zdravé životní podmínky

Evropský program práce 2020-2025 – Společnými kroky za lepším zdravím v Evropě

Rada Evropy a ESLP

- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
 - Čl. 2 právo na život
 - Čl. 8 právo na respektování soukromého a rodinného života

- Evropský soud pro lidská práva
 - Viz Factsheets ([Health](#))

Unijní rovina

☐ Čl. 168 SFEU

- ☐ zlepšování veřejného zdraví
- ☐ předcházení lidským nemocem
- ☐ odstraňování příčin ohrožení tělesného a duševního zdraví

Sdílená
pravomoc

Funkce: koordinační,
doplňková, podpůrná

- ☐ Zdravotní politika
- ☐ organizace zdravotnictví
- ☐ poskytování zdravotní péče (včetně rozdělování na ně vyčleněných zdrojů).

Výlučná
pravomoc

Unijní rovina

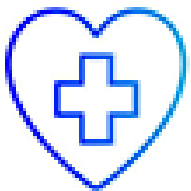
☐ Čl. 191 SFEU

- ☐ zachování, ochrana a zlepšování kvality životního prostředí,
- ☐ ochrana lidského zdraví

☐ Akční programy + plány (koncepce)

☐ 4. program v oblasti zdraví (2021-2027)

- ☐ Vize pro zdravější EU
- ☐ 4 pilíře

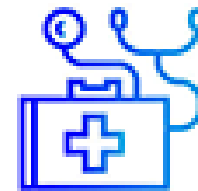
Improve & foster
health in the Union

Protect people in the Union
from serious cross-border
threats to health

Improve medicinal products,
medical devices & crisis-
relevant products

Strengthen health
systems

- Řízení oblasti veřejného zdraví v EU
- Ochrana veřejného zdraví
- Zlepšení systémů zdravotní péče
- Posouzení rizik
- Prevence nemocí
- Endokrinní disruptory
- Zdraví a společnost
- Podpora zdraví
- Léčiva

Unijní rovina – agentury a orgány

- DG Sante (Generální ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin)

- Evropská výkonná agentura pro zdraví a digitální oblast (HaDEA)
 - EU4Health program
- Evropský úřad pro bezpečnost potravin (efsa)
- Evropská agentura pro léčivé přípravky (EMA)
- Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (ecdc)

EU Green Deal

FROM POLITICO PRO

LIVING CITIES

Europe struggles to turn down volume on deadly traffic noise

The EU is set to miss its 2030 target to reduce transport-related noise pollution by miles.

The noise radar on Paris' Rue D'Avron could one day be a common sight in EU cities | Aitor Hernández-Morales

vému znečištění vzduchu, vody a

sažených obyvatel z dopravy až o 30 %

Ale! Již dnes víme,
že se to nepodaří

ČR – východiska a rámec

Koncepční dokumenty

- Zdraví 2020
- Zdraví 2030

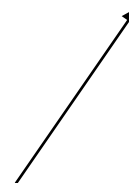
Co se řeší

- Jaké je zdraví lidí?
- Proč je zdraví takové?
- Co se dá udělat pro zlepšení zdraví?

Zdraví souvisí se životním prostředím MŽP

Ekonomické aspekty

Udržitelný rozvoj

ČR – ústavní rovina

LZPS

- Čl. 6 – právo na život
- Čl. 7 – právo na nedotknutelnost osoby a ochranu jejího soukromí
- Čl. 11 – výkon vlastnického práva
- Čl. 28 – právo na uspokojivé pracovní podmínky
- Čl. 31 – právo na ochranu zdraví
- Čl. 35 – právo na příznivé životní podmínky
- Čl. 41 – normativní zakotvení na úrovni zákona

ČR právní úprava přehled – veřejné zdraví

□ Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejné zdraví

□ Vyhláška č. 6/2003 Sb.

□ Vyhláška č. 537/2006 Sb. atd...

□ Nařízení č. 272/2011 Sb.

□ Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 (pandemický zákon)

□ Zákon č. 116/2020 Sb., o náhradě újmy způsobené povinným očkováním

+ Občanský zákoník (z.č. 89/2012 Sb.)

ČR právní úprava přehled – související

- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
- Zákon č. 2/1969 Sb., kompetenční zákon
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon)
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich + zákon č. 251/2016 Sb.,
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

ČR právní úprava přehled – související ŽP

- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
- Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší
- Odpadové zákony (č. 541 a č. 542/2021)
- Zákon č. 350/2011 Sb., chemický zákon
- Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon
- Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci
- Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP
- Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě

ČR právní úprava přehled – související

O potravinách, o zdravotních službách, bozp, živnostenský, školský, o státní zemědělské a potravinářské inspekci + podzákonné předpisy atd...

Důležité pojmy

- Veřejné zdraví
- Ochrana veřejného zdraví
- Činnost epidemiologicky závažná
- Státní zdravotní dozor

Veřejným zdravím je zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupin. Tento zdravotní stav je určován souhrnem přírodních, životních a pracovních podmínek a způsobem života

Důležité pojmy

Ochrana veřejného zdraví je souhrn činností a opatření k vytváření a ochraně zdravých životních a pracovních podmínek a zabránění šíření infekčních a hromadně se vyskytujících onemocnění, ohrožení zdraví v souvislosti s vykonávanou prací, vzniku nemocí souvisejících s prací a jiných významných poruch zdraví a dozoru nad jejich zachováním.

Ohrožením veřejného zdraví je stav, při kterém jsou obyvatelstvo nebo jeho skupiny vystaveny nebezpečí, z něhož míra zátěže rizikovými faktory přírodních, životních nebo pracovních podmínek překračuje obecně přijatelnou úroveň a představuje významné riziko poškození zdraví

Důležité pojmy

Státní zdravotní dozor

- Vykonávají KHS
 - Kontrola povinností uložených orgány ochrany
 - Možnost pozastavení činnosti
 - Prověřování znalostí
 - Zákaz/omezení nejakostní pitné vody + nápravná opatření
 - Zákaz používání koupaliště
 - Opatření pro bezpečnost zaměstnanců
- atd... viz § 84 ZOVZ

Členění ZOVZ

Péče o životní a pracovní podmínky

Předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění

Další povinnosti osob v ochraně veřejného zdraví

Státní správa v ochraně a podpoře veřejného zdraví

Opatření obce v samostatné působnosti

Péče o životní a pracovní podmínky dle ZOVZ

Hlava II

- Požadavky na vodu a výrobky s ní přicházející do styku, na koupaliště a sauny
- Požadavky na zařízení a služby pro výchovu, vzdělávání a zotavení dětí a mladistvých
- Hygienické požadavky na provoz zdravotnických zařízení a ...
- Hygienické požadavky na výkon činností epidemiologicky závažných a ubytovací služby
- Hygienické požadavky na předměty běžného užívání (hračky, kosmetika, materiály pro styk s potravinami)
- **Ochrana před hlukem, vibracemi a neionizujícím zářením**
- Ochrana zdraví při práci
- Nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi

Věcná působnost zákona:

- Hluk, vibrace
- Neionizující záření a ionizující záření
- Chemické látky
- Hygienické aspekty vody, půdy, ovzduší
- Havárie a epidemie

Stanovené rizikové faktory ve vazbě na:

- Výrobky
- Potraviny
- Léky
- Služby

Institucionální zabezpečení

Orgán ochrany veřejného zdraví (obecný název)

- Ministerstvo zdravotnictví (+ Hlavní hygienik)
- Krajské hygienické stanice
- Ministerstvo obrany (+ Vojenský zdravotní ústav) – ozbrojené síly
- Ministerstvo vnitra – bezpečnostní sbory

Státní
zdravotní
dozor

Další organizace

- Státní zdravotní ústav
- Zdravotní ústavy
- Úřední laboratoře
- Národní referenční laboratoř

Ministerstvo zdravotnictví

- Řídí a kontroluje výkon státní správy na úseku OVZ
- Tvoří koncepční dokumenty (národní politika podpory a ochrany)
- Řídí a kontroluje KHS
- Mezinárodní a unijní spolupráce
- Nařizuje mimořádná opatření při epidemii/výskytu nebezpečných výrobků atd. (pouze celostátní úroveň či více krajů)
- Dotčený orgán ve specifických řízeních dle StZ
- Monitoring např. koupacivody.cz

Atd....viz § 80 ZOVZ

Krajské hygienické stanice

- 14 stanic (v každém kraji) + územní pracoviště
 - Výkon státního dozoru
 - Dotčený orgán dle StZ
 - Projednávání přestupků
 - Vydává rozhodnutí/osvědčení/povolení
 - Místní šetření
 - Epidemiologická šetření
 - Řízení jakosti vod ke koupaní v určených vodních zdrojích
- atd. viz § 82 a § 82a ZOVZ

Role obcí v OVZ

- Mohou vydat obecně závazné vyhlášky (*návaznost na hluk*)
- Nařízení speciální ochranné dezinsekce a deratizace
- Pro celé území nebo pouze část
- Součinnost KHS

Pro hluk:

Další orgány

Seznam aglomerací

Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo dopravy

Údaje o dopravě, Akční plány pro hlavní pozemní komunikace, hlavní železniční tratě a hlavní letiště

Ministerstvo životního prostředí

Vyhlašuje tiché oblasti ve volné krajině

Kraje v přenesené působnosti, hejtman (ve spolupráci s obcemi)

Údaje o zdrojích hluku dle IPPC, Údaje o dopravě
Akční plány, vč. vymezení tichých oblastí v aglomeracích

Orgán ochrany VZ jako dotčený orgán § 77

- Ve věcech upravených zvláštními předpisy se vydává:
 - Souhlas
 - Stanovisko

- Uplatní se při:
 - Přijímání ÚPD
 - Stavbě bytového/rodinného domu, stavbě, stavbě pro předškolní nebo školní vzdělávání, stavbě pro zdravotní nebo sociální účely anebo k funkčně obdobné stavbě a ke stavbě zdroje hluku

stanovisko x závazné stanovisko

Nástroje právní regulace

Individuální správní akty

- Rozhodnutí, povolení, souhlasy
- Viz zejména Hlava II a III ZOVZ

+ závazná
stanoviska a
faktické úkony

Opatření obecné povahy

- KHS i Ministerstvo
- Např. monitorovací kalendář jakosti vod, stanovení dalších infekčních onemocnění atd.

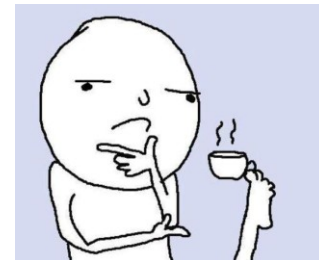
Normativní správní akty

- Nařízení KHS (mimořádná opatření při pandemii)
- Vyhlášky obcí

Účast veřejnosti

- ZOVZ pojmá restriktivně
- Speciální ke správnímu řádu
- Skrz jiné zákony (snad) účinnější
 - EIA
 - IPPC
 - StZ

ALE: Rozsudek KS v Ostravě 22 Ad 7/2021 – 28
Postupné otevírání „Pandořiny skříňky“ k účasti veřejnosti?

Hluk

```
graph TD; A[Hluk] --> B[Veřejnoprávní r.]; A --> C[Soukromoprávní r.]
```

Veřejnoprávní r.

Soukromoprávní
r.

Proč regulovat hluk

AKUTNÍ ÚČINKY (stres a tomu odpovídající obrana organismu):

- poškození sluchového aparátu – akustické trauma
- zvýšení krevního tlaku
- zrychlení tepové frekvence
- stažení periferních cév
- zvýšení hladiny adrenalinu
- vliv na psychiku – únava, deprese, rozmrzelost, agresivita, neochota
- snížení výkonnosti, paměti a pozornosti
- úlekové reakce

CHRONICKÉ ÚČINKY (tzv. civilizační choroby):

- fixování akutních účinků
- ztráta sluchu resp. sluchové ztráty
- vznik hypertenze
- poškození srdce, infarkt myokardu
- snížení imunitních schopností organismu
- pocity únavy
- nepříznivé ovlivnění spánku, nespavost

<https://www.mzcr.cz/nepriznive-ucinky-hluku-na-cloveka/>

Hluk a lidé v číslech:

- až **40% evropské populace** je vystaveno takové míře hluku, která může způsobit škody na zdraví
- **100.000.000 obyvatel EU** je zasaženo nadlimitním hlukem přesahujícím 65 decibelů
- škody způsobené hlukem v rámci Evropské unie se odhadují na **13 až 28 miliard euro**
- **v Praze** je nadlimitním hlukem zasaženo kolem **7,6 % obyvatel**, tedy **přes 90.000 lidí**
- asi **200.000 obyvatel Berlína** žije v ulicích, kde jsou **překročeny limity pro hluk**
- dle nedávných studií je **kvůli hluku z dopravy v Dánsku ročně hospitalizováno 800-2200 osob** a dochází ke **200-500 samovolným potratům**
- v Evropě je dlouhodobý vliv dopravního hluku příčinou tří procent všech úmrtí na srdeční selhání

<http://hluk.eps.cz/hluk/emise/vliv-emisi-na-zdravi/>

Systematic Map Protocol | [Open Access](#) | [Published: 12 February 2019](#)

Evidence of the environmental impact of noise pollution on biodiversity: a systematic map protocol

[Romain Sordello](#) , [Frédérique Flamerie De Lachapelle](#), [Barbara Livoreil](#) & [Sylvie Vanpeene](#)

[Environmental Evidence](#) **8**, Article number: 8 (2019) | [Cite this article](#)

46k Accesses | **8** Citations | **53** Altmetric | [Metrics](#)

S jakými problémy se můžeme setkat

„Hluční susedé“ + Noční klid, zvířata

Kluby, podniky, hospody, zahrádky, studentský život

Lidský hlas

Průmyslové a zemědělské objekty

Hluk z dopravy

Rozjezdy, šaliny, IZS, „vytuněná“ auta, motorky

Hluk z pozemních komunikací/dráhy/letiště

Koncerty (venku i vevnitř)

Pronikání hluku do vnitřních prostor

Právní úprava hluku

+ EU a doporučení
WHO

- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
 - Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací
- Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích
 - Přestupky proti veřejnému pořádku
- Právní předpisy obcí

Co je to hluk?

Zvuk, který může být škodlivý pro zdraví a jehož imisní hygienický limit stanoví prováděcí právní předpis.

Hluk není:

- hlasový projev fyzické osoby (nejde-li o součást veřejné produkce hudby v budově),
- hlasový projev zvířete,
- zvuk z produkce provozované ve venkovním prostoru,
- zvuk způsobený v přímé souvislosti s činností související se záchranou lidského života, zdraví nebo majetku,
- zvuk z akustického výstražného nebo varovného signálu souvisejícího s bezpečnostním opatřením
- zvuk působený přelivem povrchové vody přes vodní dílo

Zdroje hluku

- Sousedí

- Svoboda jednoho končí tam, kde začíná svoboda druhého (John Stuart Mill)

- Doprava (komunikace a dopravní prostředky)

- Průmysl a zemědělská produkce

- Stavby

- Vnitřní hudební produkce

Legální kategorizace hluku *(bude rozvedeno dále)*

- Hluk regulovaný ZOVZ
- Hluk regulovaný zákonem o obcích *(hluk z produkce ve venkovním prostoru)*
- Hluk jako imise (v režimu § 1013 OZ)
- Hluk jako emise (technické požadavky na výrobky)
- Hluk v jiných právních předpisech

Hluk regulovaný ZOVZ

○ Povinnosti při provozu zdroje hluku

○ Hygienické limity

○ Chráněné prostory

○ Hlukové výjimky

○ Hlukové mapování

Povinnosti při provozu zdroje hluku

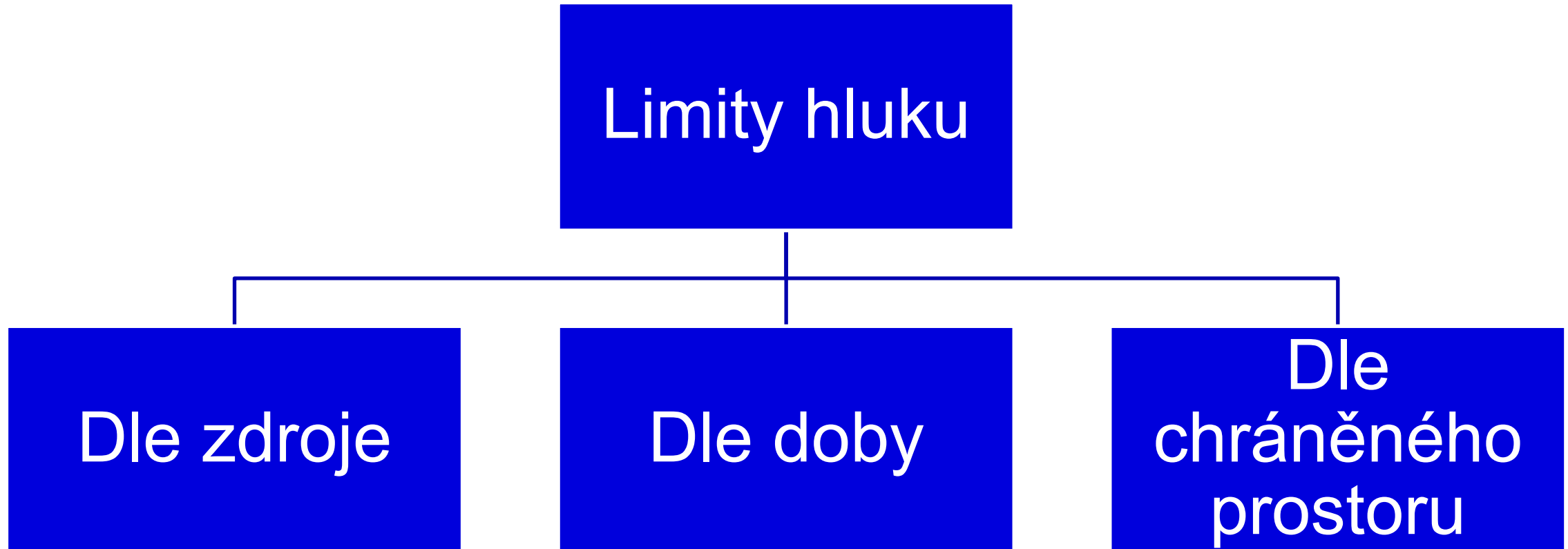
Povinné subjekty:

- osoba, která používá, popřípadě provozuje stroje a zařízení, které jsou zdrojem hluku
- provozovatel letiště
- správce, popřípadě vlastník pozemní komunikace
- provozovatel, popřípadě vlastník dráhy
- osoba, která je pořadatelem veřejné produkce hudby a nelze-li pořadatele zjistit, pak osoba, která k pořádání veřejné produkce hudby poskytla stavbu
- provozovatel provozovny a dalších objektů, jejichž provozem vzniká hluk

Povinnost zajistit:

- technickými, organizačními a dalšími opatřeními, aby hluk nepřekračoval hygienické limity pro chráněné prostory

Kategorizace hygienických limitů hluku

Dle zdroje

- Doprava na pozemních komunikacích a drahách
- Letecký provoz
- Hluk s tónovými složkami
- Stacionární zdroje hluku
- Vysokoenergetický impulsní hluk
- Vysoce impulsní hluk
- Stavební činnost
- NE zdroje související s činnostmi spojenými s běžným užíváním bytu, bytového domu, rodinného domu, stavby pro rodinnou rekreaci a pozemků k nim náležejících, s výjimkou zařízení pro větrání a vytápění

Dle doby:

Denní 6.00-22.00

Noční 22.00-6.00

Hlukové limity

- Kanceláře, soustředěná práce
- Výroba, skladování
- Chráněný vnitřní prostor
- Chráněný venkovní prostor
- Chráněný venkovní prostor
- Noční doba 22:00-6:00

Zvuk	Hodnota
Práh slyšitelnosti	0 dB
Tichý pokoj	33 dB
Tikot hodin	35 dB
Šum ve studiu	40 dB
Šepot z 10 cm	50 dB
Šelest listí	60 dB
Kytara z 40 cm	70 dB
Silný provoz	80 dB
Saxofon z 40 cm	92 dB
Klavír ze 40 cm	93 dB
Hlasitý výkřik	96 dB
Práh nepříjemnosti	102 dB
Vzlet tryskového letadla	116 dB
Výstřel z děla	120 dB
Výbuch dělostřeleckého granátu	132 dB

50 dB

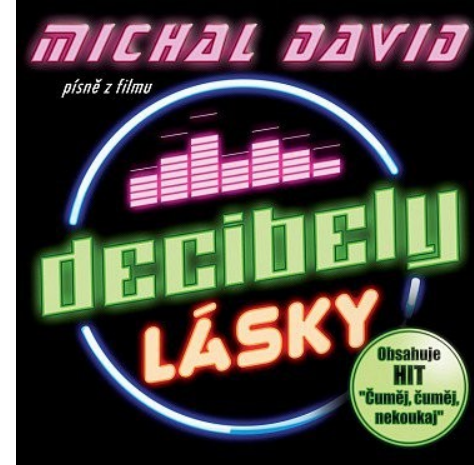
70 dB

40 dB

50 dB

50 dB

korekce limitu podle povoleného zdroje hluku v okolí až o 20 dB

Stará hluková zátěž

- Dle vyhlášky č. 272/2011 Sb.
- Souvisí s hlukovými limity
- Existoval před 1.1.2001 a již tehdy překračoval limity
- „dočasnost“
- Korekce až + 20dB
- Ústavní soud nezrušil - Nález ústavního soudu Pl. ÚS 4/18

Hlu

§ 31

□ Po

doc

□ N

□ Č

□ V

□ P

Královopolský tunel v Brně je stále příliš hlučný. Nepomohl tichý asfalt ani protihlukové stěny

5. 12. 2022

Brněnský Královopolský tunel je už deset let bez kolaudace. Stále totiž
□ Onnesplňuje povolené hlukové limity. Výsledky nejnovějšího měření ze září
= Pcletošního roku ukazují, že stavba překračuje stanovené hranice hluku na
hluk třech z patnácti sledovaných míst. Podle Ředitelství silnic a dálnic ale další
expopatření proti hluku nejsou možná. Žádá proto hygieniky o výjimku.

Hlukové výjimky – problémy

- „Vážné důvody“
 - Neurčitý právní pojem

- Opakování a prodlužování výjimek
 - Obcházení zákona
 - Udržování protiprávního stavu

- Účastníkem je pouze žadatel § 94
 - A co veřejnost?

Speciální vůči
SpŘ

Hlukové mapování

- Prezentace údajů o stávající hlukové situaci s použitím hlukového ukazatele, které ukazují:
 - Překročení příslušné mezní hodnoty
 - Údaje o počtu osob a staveb pro bydlení, škol, školských zařízení, nemocnic a dalších chráněných prostorách vystavených definovaným hodnotám hlukového ukazatele v oblasti, pro kterou se zpracovává hluková mapa

- Hluk relevantní pro hlukové mapování
 - Takový, kterému jsou lidé vystaveni v zastavěných územích, ve veřejných parcích a tichých oblastech v aglomeracích, v tichých oblastech ve volné krajině, v blízkosti škol, nemocnic a ostatních oblastech a územích citlivých na hluk
 - Nepovažuje se za něj hluk způsobený osobou, která je mu vystavena, hluk v domácnostech, sousedský hluk, hluk z rekreačních aktivit, hluk na pracovištích, hluk uvnitř dopravních prostředků a hluk způsobený vojenskou činností v objektech důležitých pro obranu státu

Hlukové mapování

Strategické hlukové mapy

- grafické výstupy
- mapy znázorňující překročení mezních hodnot hlukového ukazatele diferenční mapy, na kterých se stávající situace porovnává s různými možnými budoucími situacemi
- mapy ukazující hodnotu hlukového ukazatele případně v jiné výšce, než je výška 4 m nad terénem

Akční plány

- opatření, jejichž účelem je ochrana před škodlivými a obtěžujícími účinky hluku, včetně snížení hluku
- vymezení tichých oblastí v aglomeracích a tichých oblastí ve volné krajině zajišťujících ochranu území nezatížených hlukem
- Zpracovatelé: krajské úřady a Ministerstvo dopravy
- Souhrnné akční plány pořizuje Ministerstvo zdravotnictví

Hluk z produkce ve venkovním prostoru

- Nárazovité a ojedinělé produkce krátkého charakteru (hodiny až dny)
- Nelze zjistit vztah mezi produkcemi a dlouhodobými účinky na zdraví
- Obec může (částečně) regulovat

Hluk jako imise dle OZ

Sousedské imise **X** Privilegované (úředně povolené) imise

Formy obrany:

- Sousedská žaloba dle § 1013
- Prevenční žaloba dle § 2900
- Žaloba na ochranu osobnosti
- Žaloba na náhradu újmy či škody

Judikatura:

- NS 22 Cdo 3778/2015
- NS 22 Cdo 4280/2016

Přesahy do jiné právní úpravy

Určité záměry dle § 77 odst. 3
nutnost opatření bránící před hlukem

Dotčené orgány ochrany VZ (§77)

Stanoviska k územně plánovací dokumentaci (KHS + MZDr)

ZS

bytové domy, rodinné domy, stavby pro předškolní nebo školní vzdělávání, stavby pro zdravotní nebo sociální účely anebo funkčně obdobné stavby a stavby zdroje hluku

JES?

Nou

Nutnost posouzení a předložení
hlukové studie/měření hluku a návrh
opatření

Stavba jako zdroj hluku (dle StavZ)

- Stavbu lze užívat jen k účelu vymezenému zejména
 - V kolaudačním rozhodnutí
 - V povolení záměru

- Změna v užívání stavby nebo změna doby trvání stavby je přípustná jen na základě souhlasu nebo povolení stavebního úřadu
 - Musí být v souladu s územně plánovací dokumentací, s cíli a úkoly územního plánování, s obecnými požadavky na výstavbu, s veřejnými zájmy chráněnými tímto zákonem a se zvláštními právními předpisy

Stavba jako zdroj hluku (dle StavZ)

Základní požadavky na stavby (§ 146)

- Stavba musí být navržena a provedena tak, aby byla vhodná pro určené využití a po celou dobu trvání plnila při běžné údržbě a působení běžně předvídatelných vlivů základní požadavky na stavby, kterými jsou: c) **ochrana zdraví**

Požadavky na ochranu zdraví a životního prostředí (§148)

- **Stavba musí být navržena a provedena takovým způsobem, aby neohrožovala bezpečnost, život nebo zdraví osob nebo zvířat, aby byl hluk v chráněném prostoru stavby udržován na úrovni, která neohroží zdraví jejích uživatelů, zaručí noční klid a je vyhovující pro prostředí s pobytem osob nebo zvířat, a to i na sousedních pozemcích a stavebách, ani neměla nepřijatelný negativní vliv na kvalitu životního prostředí nebo na klima, a to během výstavby, užívání i odstraňování, zejména následkem**

Stavba jako zdroj hluku (dle StavZ)

Stavební dozor

Kontrolní prohlídky

- zda je stavba užívána jen k povolenému účelu a stanoveným způsobem, (...)

Nezbytné úpravy

- jimiž se docílí, aby užívání stavby nebo jejího zařízení neohrožovalo životní prostředí, nepřiměřeně neobtěžovalo její uživatele a okolí hlukem, exhalacemi včetně zápachu, otřesy, vibracemi, účinky neionizujícího záření anebo světelným zářením,

Přesahy do jiné právní úpravy

Posuzování vlivů (č. 100/2001 Sb.)

- § 2: *Posuzují se vlivy na obyvatelstvo a **veřejné zdraví**...*
- Příloha č. 4, část D - Komplexní charakteristika a hodnocení možných významných vlivů záměru na životní prostředí a veřejné zdraví, odst. 1, bod 3.: Vlivy na hlukovou situaci a event. další fyzikální a biologické charakteristiky (např. vibrace, záření, vznik rušivých vlivů)

Integrovaná prevence (č. 76/2002 Sb.)

- § 31 odst. 1 – hluková výjimka: *Toto povolení se nevydává, pokud je jeho vydání nahrazeno postupem v řízení o vydání integrovaného povolení podle zákona o integrované prevenci.*

Obec a hluk

Obecně závazná vyhláška statutárního města Brna č. 15/2023, kterou se mění a doplňuje obecně závazná vyhláška statutárního města Brna č. 11/2017, o nočním klidu, ve znění pozdějších vyhlášek

Obec může dle § 10 zákona o obcích:

- upravit místa, kde nemůže být produkce pořádána a/nebo jiné závazné podmínky pro její konání, např. časové rozmezí, kdy je možné produkci konat atd.
- stanovit akce, při nichž je doba nočního klidu vymezena dobou kratší nebo žádnou.

Přezkum ÚS

- Nález ÚS ze dne 20. 6. 2023, sp. zn. Pl.ÚS 38/22

Případy, při nichž je doba nočního klidu vymezena dobou kratší než v zákoně nebo při nichž nemusí být doba nočního klidu dodržována, musejí být výjimečné a obec je povinna je dostatečně identifikovat přímo v obecně závazné vyhlášce. Výjimečnost stanovení kratší doby nočního klidu se posuzuje podle smyslu a účelu stanovené výjimky, která musí mít návaznost na výjimečnou společenskou událost a nesmí být paušální (§ 5 odst. 7 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění zákona č. 417/2021 Sb.). Nepostupuje-li obec v obecně závazné vyhlášce uvedeným způsobem, překročí meze samostatné působnosti [§ 35 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů] a obecně závazná vyhláška je, byť zčásti, v rozporu s ústavním pořádkem (čl. 104 odst. 1 a 3 Ústavy České republiky).

Vibrace

- Pohyb pružného tělesa nebo prostředí, jehož jednotlivé body kmitají kolem rovnovážné polohy
- Vibrace přenášené pevnými tělesy na lidské tělo, které mohou být škodlivé pro zdraví a jejichž hygienický limit stanoví prováděcí právní předpis
- Obdobná právní úprava jako u hluku
 - Povinné osoby
 - Výjimky
 - Limity pouze pro chráněné vnitřní prostory staveb

Specifická zařízení a přístroje nesmí být instalovány v chráněných vnitřních prostorech

Neionizující záření

- Elektrická a magnetická pole a elektromagnetické záření o frekvenci do $1,7 \cdot 10^{15}$ Hz
- Statická i časově proměnná pole a elektromagnetická záření z umělých zdrojů
- Zdroj:
 - Stroj nebo zařízení, které je zdrojem neionizujícího záření včetně laserů
- Prameny:
 - Směrnice 2006/25/ES
 - Směrnice 2013/35/EU
 - ZOVZ

Neionizující záření

Nejvyšší přípustné hodnoty:

- Mezní hodnoty, které vycházejí přímo z prokázaných účinků na zdraví a z údajů o jejich biologickém působení a jejichž nepřekročení zaručuje, že zaměstnanci a fyzické osoby v komunálním prostředí, exponované neionizujícímu záření, jsou chráněny proti všem jeho známým přímým biofyzikálním a nepřímým účinkům

Principy ochrany:

- Vyloučení expozice
- Zvětšení vzdálenosti zdrojů
- Odstínění zdrojů
- Světelná nebo akustická signalizace
- Použití ochranných prostředků
- Zdravotní prohlídky zaměstnanců

NEBEZPEČNÉ
NEIONIZUJÍCÍ
ZÁŘENÍ

POZOR
LASEROVÉ
ZÁŘENÍ

Neionizující záření

Povinnosti osob používající/provozující zdroj:

- Činit taková technická a organizační opatření, aby expozice fyzických osob v rozsahu upraveném prováděcím právním předpisem nepřekračovaly nejvyšší přípustné hodnoty neionizujícího záření
- Při zjišťování a hodnocení expozice fyzických osob a úrovně neionizujícího záření postupovat způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem
- Před zahájením používání nebo provozu stacionárního zdroje neionizujícího záření sítě elektronických komunikací v obytné zástavbě vypracovat dokumentaci, ve které bude doloženo výpočtem nebo měřením dodržení nejvyšších přípustných hodnot neionizujícího záření z hlediska možné expozice fyzických osob, a předložit tuto dokumentaci příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví

Neionizující záření

Další specifické povinnosti provozovatele:

- Povinnosti provozovatele služby, při které se používá k péči o tělo zdroj
 - Vést evidenci
 - Uchovávat evidenci po dobu životnosti zdroje
 - Ukončit provoz zdroje po vyčerpání doby provozu zdroje určené nebo doporučené jeho výrobcem

- Povinnosti výrobce a dovozce laseru
 - Zařadit laser do třídy a označit štítkem
 - Uvést údaje nezbytné pro ochranu zdraví v technické dokumentaci připojené ke každému laseru

Světelné znečištění

Upraveno v předchozím zákonu o ochraně ovzduší (86/2002 Sb.)

Současný stav

- Obecná absence konkrétní právní úpravy
- Stavební úřad v rámci umístování/povolování záměrů
- Veřejný ochránce práv
- Civilní soud sousedská žaloba § 1013 oz
- Přestupky proti veřejnému pořádku rušení nočního klidu
- Obecně závazné vyhlášky obcí

Příklad: Polské skleníky

Technická norma ČSN 36 0459
– Omezování nežádoucích
účinků venkovního osvětlení

Děkuji za pozornost!

Zdroje

- Dudová, J. *Ochrana veřejného zdraví základní pojmy a východiska*, MU 2020.
- Dudová, J. *Právo na ochranu veřejného zdraví: ochrana veřejného zdraví před rizikovými faktory venkovního prostředí*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-854-3.
- Dudová, J. *Právní aspekty ochrany veřejného zdraví před environmentálním hlukem*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity. ISBN 978-80-210-6522-2. Dostupné také z:
http://science.law.muni.cz/knihy/monografie/Pravni_aspekty_ochrany.pdf
- Peřina, A. *Zdraví a jeho determinanty*. Brno: MU 2015.
- Tkáčiková, J. *Řešení střetů zájmů v území: ochrana veřejného zdraví před hlukem a jinými negativními vlivy prostředí*. Brno: MU 2021.